

Konferencia Inštitútu zamestnanosti, 13. februára 2012, hotel Apollo Bratislava

Trh práce vo volebných programoch politických strán a hnutí

Program konferencie

Registrácia	08:30:00	
Úvod	09:00:00	Úvod do problematiky trhu práce
Panel 1	09:15:00	
1.	Zelení	Zelení
2.	KDH *	Kresťanskodemokratické hnutie
3.	SDL	Strana demokratickej ľavice
4.	SNS	Slovenská národná strana
5.	OL a NO *	Obyčajní ľudia - Nezávislé osobnosti
6.	SaS *	Sloboda a solidarita
7.	PaS *	Právo a Spravodlivosť
8.	Náš kraj *	Náš kraj
9.	Strana zelených	Strana zelených
10.	ĽS – NS	Ľudová strana - Naše Slovensko
11.	Smer-SD *	Smer – Sociálna demokracia
12.	Zmena zdola	Zmena zdola - Demokratická únia Slovenska
13.	NaS	Národ a Spravodlivosť - naša strana
Prestávka	10:45:00	
Panel 2	11:15:00	
14.	KSS	Komunistická strana Slovenska
15.	SRÚ	Strana Rómskej únie na Slovensku
16.	Most-Híd *	Most-Híd
17.	99 percent *	99 percent občiansky hlas
18.	ĽS-HZDS *	Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko
19.	Strana + 1 hlas	Strana + 1 hlas
20.	Robíme to pre deti	Robíme to pre deti - SF
21.	Obyčajní ľudia	Obyčajní ľudia
22.	SDKÚ-DS *	Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana
23.	SOS	Strana občanov Slovenska
24.	SMK *	Strana maďarskej koalície
25.	SSS- NM	Strana slobodné slovo - Nory Mojsejovej
26.	SŽS	Strana živnostníkov Slovenska
Diskusia a záver	12:45:00	
* - znamená potvrdenú účasť		

<http://www.iz.sk/sk/projekty/konferencia-februar-2012>

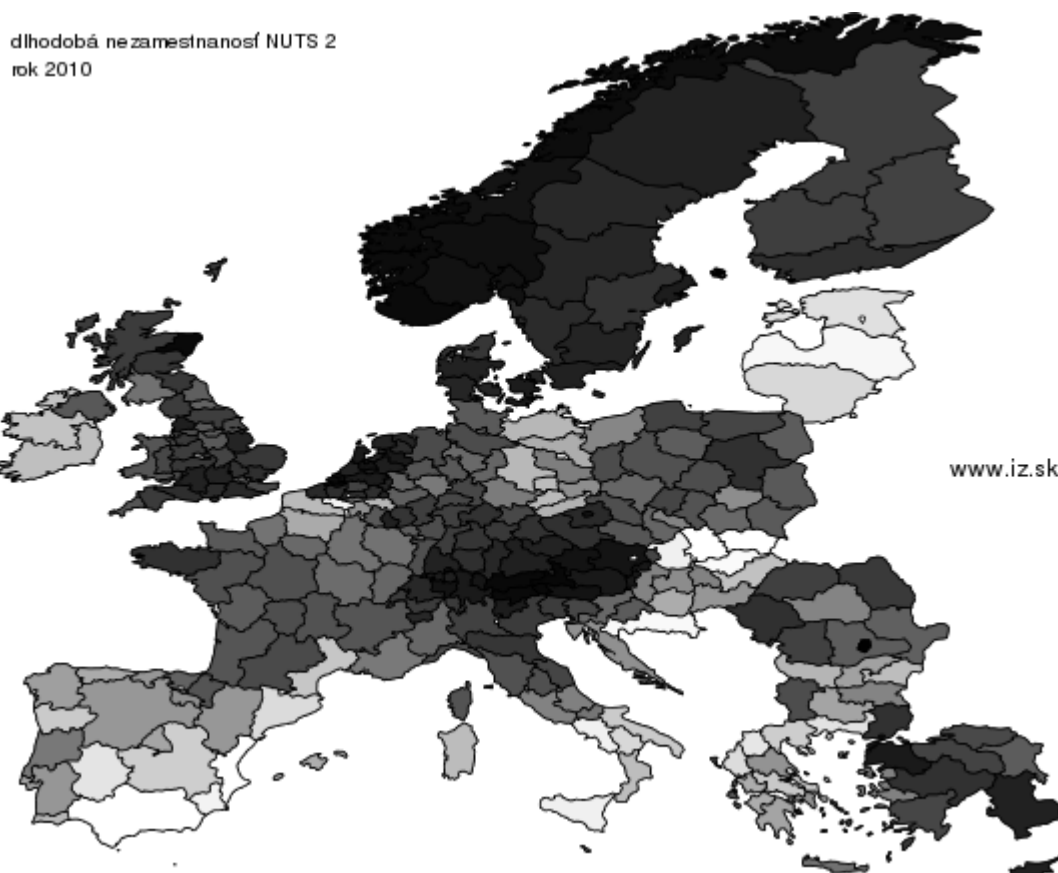
Trh práce Slovenska je zaťažený problémami, ktoré sa dlhodobo nedarí vyriešiť. Najpálčivejšími problémami z pohľadu Inštitútu zamestnanosti sú pretrvávajúca dlhodobá nezamestnanosť a generovanie nových nezamestnaných. Preto je konferencia zameraná na nasledovné témy:

- dlhodobo nezamestnaní (najmä nízkovzdelaní, ich aktivácia a príprava pre reálny trh práce)
- sociálny systém (rozdiel medzi sociálnymi dávkami a mzdami, strata sociálnych dávok pri nástupe do zamestnania, princíp rodiny alebo osoby)
- prepojenie vzdelávania a trhu práce (absolventi, vzdelávanie pre potreby trhu práce, vzdelávanie nezamestnaných)
- inštitucionálny rámec politiky trhu práce (systém vertikálneho a horizontálneho riadenia, štátne a neštátne služby zamestnanosti)

Napriek dôležitosti iných súčastí trhu práce (zákoník práce, daňovo-odvodové zaťaženie, dôchodkový systém, podnikateľské prostredie, ...), vzhľadom na obmedzený čas, kladieme na konferencii dôraz na horeuvedené priority.

Dlhodobo nezamestnaní

Slovensko má dlhodobo najvyššiu dlhodobú nezamestnanosť v EÚ. Počas krízy sa to nezmenilo. Momentálne sa jedná o 300 000 osôb, čo predstavuje každého ôsmeho ekonomicky aktívneho. V mapke biela farba predstavuje najvyššie hodnoty miery dlhodobej nezamestnanosti.

Získavanie pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných nie je reálne podporované: aktivačné práce sa úplne míňajú ich účinku a slúžia ako trvalá dodatočná sociálna dávka, pilotné sociálne podniky, reálne sociálne podniky zamestnali okolo sto ľudí (z niekoľko sto tisíc). Zavedenie inkluzívneho trhu, ktorý má potenciál pohnúť armádou nezamestnaných, sa zatiaľ nepodarilo. Inkluzívny trh by umožnil transparentne zamestnať desaťtisíce terajších nezamestnaných, pričom netrpí neuhmi aktivačných prác ani sociálnych podnikov.

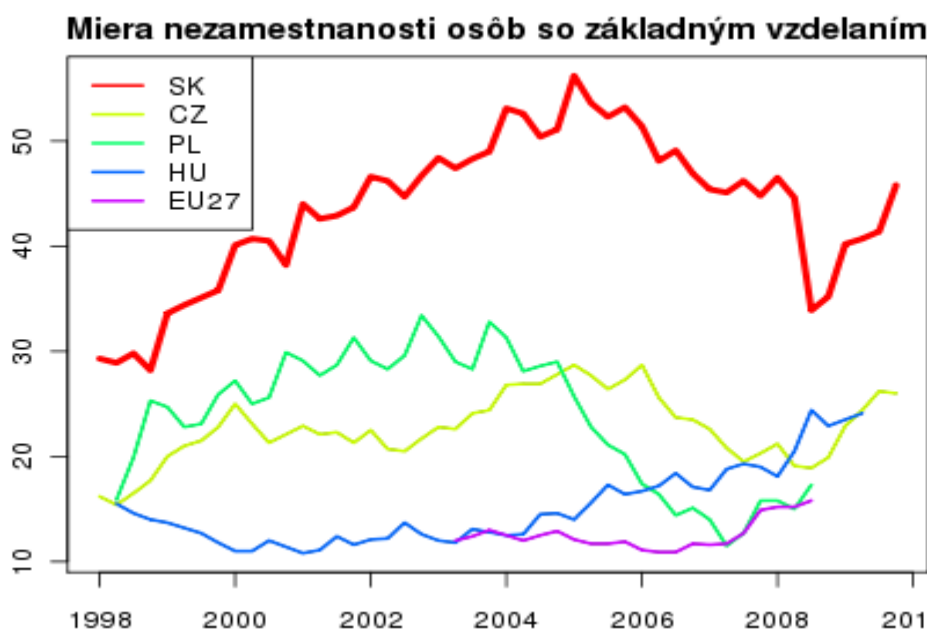
Sociálny systém

Systém dávok v hmotnej núdzi nie je nastavený dobre, keďže väčšinu účastníkov demotivuje od hľadania si práce (pri rodine s dva a viac dospelými pri zamestnaní jedného člena miznú výhody statusu osôb v hmotnej núdzi celej rodine). Systém je taktiež nastavený skokovo: pri prekročení príjmu o euro môžu klesnúť dávky o desiatky eur. Zásluhovosť systému je formálna: na väčšinu tzv. zásluhových dávok stačí formálne deklarovať prácu alebo vykonávanie činností, bez hrozby reálnej kontroly pravdivosti týchto deklarácií alebo kontroly výsledkov.

Uskutočnené alebo plánované zmeny v sociálnom systéme za posledných 10 rokov tento stav nemenili. Jednalo sa iba o kozmetické úpravy, ktoré buďto mierne menili niektoré benefity alebo až rušili ich zásluhovosť. Dôsledkom je, že pri zamestnaní sa klesnú čisté príjmy rodiny.

Prepojenie vzdelávania a trhu práce

Absentuje prepojenie školstva a trhu práce. Neexistuje priama motivácia škôl vyučovať uplatniteľné odbory, keďže dotácia na absolventa je rovnaká bez ohľadu na to či je z žiadaného odboru alebo nie. Riaditelia škôl teda realizujú odbory, na ktoré majú dostupných vyučujúcich a nie nutne tie odbory, o ktorých absolventov je najväčší dopyt. Vzhľadom na cenu vyučujúcich, vysoké školy dokonca systematicky divergujú od potrieb trhu práce. Vzhľadom na nárast študentov na stredných a vysokých školách (pri VŠ nárast za posledných 10 rokov z 19% na 33% z populačného ročníka na internom štúdiu na verejných vysokých školách), prichádza k inflácii vzdelania.

Je preto nevyhnutná reforma financovania školstva, pričom sa dôraz musí klásť na osobnú

zodpovednosť študenta a na praktické finančné preferovanie uplatniteľných odborov.

Globálna ekonomická kríza vyhrotila problém uplatnenia absolventov. Nezamestnanosť mladých sa vyšplhala až na 34%, pričom v predkrízovom období predstavovala polovicu.

Vzdelanie úzko súvisí aj s šancami na trhu práce. Miera nezamestnanosti osôb so základným vzdelaním je 44%, osôb so stredným vzdelaním 14% a s vysokoškolským 6%, pričom priemerná nezamestnanosť je 14%. Teda osoba so základným vzdelaním má trikrát vyššiu pravdepodobnosť byť nezamestnaná ako osoba so stredným vzdelaním. V ukazovateli nezamestnanosti osôb so základným vzdelaním je SR suverénne najhoršia v EÚ, priemer EÚ je 16% a k hodnotám SR sa približujú iba pobaltské krajiny a Macedónsko (ostatné krajiny majú tento ukazovateľ pod 30%).

Vzdelávanie a príprava na trh práce nezamestnaných ako i zamestnaných veľmi slabým miestom. Miera účasti na celoživotnom vzdelávaní je okolo 3%, pričom priemer EÚ je 9%. Na vzdelávanie nezamestnaných ide v SR minimum prostriedkov, v priemere sa jedná o 9,2 eur ročne, pričom v susednom Rakúsku je to 5433 eur. Na vzdelávaní sa zúčastňuje 3-5% nezamestnaných, pričom tieto kurzy sú častokrát nárazové.

Inštitucionálny rámec politiky trhu práce

Zákon 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti definuje základné fungovanie úradov práce ako hlavného aktéra pri práci s nezamestnanými. V tomto zákone je taktiež definovaná väčšina nástrojov aktívnej politiky trhu práce.

Súčasný systém funguje veľmi zle. Jednotlivé nástroje sú neflexibilné (keďže sú definované priamo v zákone), existujú fakultatívne nástroje, na ktoré de facto nemá nezamestnaný nárok, priveľká byrokracia, ktorá nesleduje skutočný cieľ nástroja, nárazové a časovo nespoľahlivé financovanie, duplicitné zdokladovanie, regionálne nešpecifické nástroje, nezriedka prichádza k odcudzeniu nástroja na účely, na ktoré nebol určený.

Aktívna politika trhu práce je vykonávaná takmer výhradne úradmi práce. Zapájanie vyšších územných celkov, obcí alebo neziskového sektora je veľmi sporadické. Fungovanie neštátnych služieb zamestnanosti de facto nezačalo. Projekty financované z ESF častokrát len nahrádzajú zdroje štátneho rozpočtu, domáce projekty nemajú pokračovanie a organizácie, ktoré ich vykonávali, prichádzajú o kvalitných odborníkov. Absentuje spoluprácu rôznych štátnych a verejných inštitúcií a ministerstiev, čo spolu s absentujúcou informovanosťou často spôsobuje negatívne efekty na trh práce (napríklad sociálne štipendium na strednej škole je nižšie ako na základnej škole).

Pre zlepšenie situácie je potrebné reálne a koncepčne zapojiť všetkých aktérov (úradu práce, iné štátne úrady, VÚC, obce, neziskový sektor, nadácie, ako aj súkromný sektor) do prípravy aj realizácie opatrení určených na zlepšenie trhu práce.

Viac informácií

Kvantitatívne údaje o trhu práce sú dostupné na

<http://www.iz.sk/sk/projekty/ukazovatele-za-EU>

O inkluzívnom trhu

<http://www.iz.sk/sk/projekty/inkluzivny-rast>

